

Centralna banka Bosne i Hercegovine

Na osnovu članova 44. i 70. Zakona o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine (“Službeni glasnik BiH“, br. 1/97, 29/02, 8/03, 13/03, 14/03, 9/05, 76/06 i 32/07), Upravno vijeće Centralne banke Bosne i Hercegovine na 15. sjednici od 29.11.2024. godine, donosi

ODLUKU

o postupanju s novčanicama i kovanim novcem konvertibilne marke koji je neprikladan za opticaj i oštećenim novčanicama efektivnog stranog novca

Član 1.

(Predmet)

Ovom odlukom utvrđuju se osobine i karakteristike, kao i način postupanja s novčanicama i kovanim novcem konvertibilne marke (u dalnjem tekstu: novac KM) koji je neprikladan za opticaj i oštećenim novčanicama efektivnog stranog novca.

Član 2.

(Novac KM neprikladan za opticaj)

Novcem KM koji je neprikladan za opticaj smatraju se:

- a) pohabane novčanice KM,
- b) oštećene novčanice KM,
- c) novčanice KM oštećene uslijed dejstva elektrohemijске opreme za zaštitu novčanica (u dalnjem tekstu: novčanice oštećene bojenjem),
- d) oštećeni kovani novac KM,
- e) novčanice i kovani novac KM koji je povučen iz opticaja,
- f) makulature novčanica i kovanog novca KM.

Član 3.

(Pohabane novčanice KM)

(1) Pohabane novčanice KM su novčanice koje su uslijed upotrebe dotrajale te im je znatno smanjen kvalitet papira i boja, odnosno svojim izgledom nisu podobne za opticaj.

(2) Komercijalne banke, u postupku obrade i sortiranja gotovog novca KM, izdvajaju pohabane novčanice KM iz stava (1) ovog člana i predaju u skladu s propisom Centralne banke Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Centralna banka) kojim se utvrđuje postupak predaje/preuzimanja gotovog novca u trezorima Centralne banke.

(3) Centralna banka putem organizacionih oblika za trezorske poslove u glavnim jedinicama/filijalama Centralne banke (u dalnjem tekstu: izdvojeni trezori), pohabane novčanice KM preuzima od komercijalnih banaka i obavlja njihovu zamjenu odobravanjem računa rezervi komercijalnih banaka, u punom iznosu i bez naknade.

Član 4.

(Oštećene novčanice KM)

Pod oštećenim novčanicama KM iz člana 2. tačke b) ove odluke podrazumijevaju se:

- a) novčanice koje su nacijsjepljene ili iscjepane na dva ili više dijelova, pa su njihovi dijelovi lijepljenjem sastavljeni ili mogu biti sastavljeni u cijele novčanice,
- b) novčanice kojima uslijed oštećenja nedostaje jedan ili više dijelova i

- c) novčanice koje su oštećene masnoćom, bojom i slično, ili su nagorjele, progorjele, nagrizene ili izblijedjele.

Član 5.

(Zamjena oštećenih novčanica KM)

Centralna banka će, u zavisnosti od stepena oštećenja, obavljati zamjenu oštećenih novčanica KM:

- putem komercijalnih banaka ili
- direktno, podnošenjem zahtjeva za zamjenu u Centralnoj banci.

Član 6.

(Zamjena oštećenih novčanica KM u komercijalnim bankama)

- Komercijalne banke će obaviti zamjenu oštećenih novčanica KM, pod uslovom da podnositelj zahtjeva (fizičko ili pravno lice) predoči više od 60% novčanice KM, koja je:
  - u jednom dijelu i sadrži barem jedan serijski broj ili
  - iz dva ili više dijelova i sadrži oba serijska broja.
- Komercijalna banka će obaviti zamjenu novčanica KM iz stava (1) ovog člana, u punom iznosu i bez naknade.
- Centralna banka putem izdvojenih trezora preuzima od komercijalnih banaka oštećene novčanice KM iz stava (1) ovog člana i obavlja njihovu zamjenu odobravanjem računa rezervi komercijalnih banaka, u punom iznosu i bez naknade.

Član 7.

(Zamjena oštećenih novčanica KM u Centralnoj banci)

- Ukoliko oštećena novčanica KM ne ispunjava uslove za zamjenu u komercijalnim bankama iz člana 6. stav (1) ove odluke, komercijalna banka će podnosioca zahtjeva uputiti da zahtjev za zamjenu oštećenih novčanica KM podnese Centralnoj banci.
- Zahtjev se podnosi lično na **Obrascu** "Zahtjev za zamjenu oštećenog novca u KM" (u dalnjem tekstu: Zahtjev) koji se nalazi u prilogu ove odluke i čini njen sastavni dio.
- Zahtjev se podnosi organizacionoj jedinici Centralne banke koja u svom sastavu ima organizacioni oblik za trezorske poslove koji obavlja poslove vještačenja novca, odnosno Odjeljenju trezora Sektora za monetarne operacije, upravljanje deviznim rezervama i gotovinom Centralnog ureda Centralne banke (u dalnjem tekstu: Odjeljenje trezora) u Sarajevu ili izdvojenom trezoru Glavne banke Republike Srpske Centralne banke BiH u Banjoj Luci.
- Podnositelj zahtjeva (fizičko ili pravno lice) prilikom predaje oštećenih novčanica KM na zamjenu dužan je predočavanjem lične karte ili drugog identifikacionog dokumenta dokazati svoj identitet i dostaviti Zahtjev iz stava (2) ovog člana, navodeći:
  - porijeklo novčanica KM,
  - način na koji je došlo do oštećenja i šta se dogodilo s dijelovima koji nedostaju,
  - opis vrste mrlje, onečišćenja i drugog oštećenja na priloženoj novčanici KM.
- Uz popunjeno obrazac Zahtjeva podnositelj je dužan dostaviti dokaze kojima potvrđuje navode iz Zahtjeva.
- Centralna banka za svaki pojedinačni slučaj na osnovu podnesenog Zahtjeva s priloženom dokumentacijom utvrđuje autentičnost i procjenjuje oštećenje, odnosno utvrđuje postojanje osnova za zamjenu oštećenih novčanica KM.
- Ukoliko Centralna banka utvrdi postojanje osnova za zamjenu oštećenih novčanica KM, obavit će zamjenu. Zamjena se obavlja u punom iznosu i bez naknade, izuzev u slučajevima iz člana 11. ove odluke.
- Ukoliko nakon obavljenih procjena iz stava (6) ovog člana, Centralna banka utvrđi da nema osnova za zamjenu oštećenih novčanica KM, takve novčanice se povlače i uništavaju bez

nadoknade vlasniku u skladu sa Zakonom o Centralnoj banci Bosne i Hercegovine, o čemu se podnositelj zahtjeva obavještava pisanim putem.

Član 8.

(Oštećeni kovani novac KM)

Pod oštećenim kovanim novcem KM iz člana 2. tačke d) ove odluke podrazumijeva se:

- a) kovani novac koji je uslijed oštećenja promijenio autentični oblik (nedostaje jedan ili više dijelova, okrnjen, iskrivljen ili nagrizen),
- b) kovani novac koji je oštećen masnoćom, bojom, korozijom ili je nagorio.

Član 9.

(Zamjena oštećenog kovanog novca KM)

(1) Komercijalne banke će obaviti zamjenu oštećenog kovanog novca KM, ako su na zamjenu podneseni cijeli primjerici kovanog novca KM, za koje je moguće utvrditi da su autentični.

(2) Komercijalna banka će obaviti zamjenu kovanog novca iz stava (1) ovog člana, u punom iznosu i bez naknade.

(3) Centralna banka putem izdvojenih trezora preuzima od komercijalnih banaka oštećeni kovani novac KM iz stava (1) ovog člana i obavlja njegovu zamjenu odobravanjem računa rezervi komercijalnih banaka, u punom iznosu i bez naknade.

(4) Postupak zamjene oštećenog kovanog novca KM, u slučaju da oštećeni kovani novac KM ne ispunjava uslove za zamjenu u komercijalnim bankama, navedene u stavu (1) ovog člana, a podnositelj predoči više od 60% njegove površine, obavlja se u Centralnoj banci na način iz člana 7. ove odluke.

Član 10.

(Zamjena novčanica KM oštećenih bojenjem)

Postupak zamjene novčanica KM oštećenih bojenjem obavlja se u skladu s propisom Centralne banke kojim je utvrđena zamjena oštećenih novčanica konvertibilne marke čije je oštećenje nastalo bojenjem uslijed dejstva elektrohemijske opreme za zaštitu novčanica.

Član 11.

(Složena analiza)

(1) Ukoliko Centralna banka mora obaviti složenu analizu oštećenih novčanica i kovanog novca KM iz članova 7. i 9. ove odluke, podnositelj Zahtjeva će za obavljenu analizu platiti naknadu Centralnoj banci, u skladu s aktom guvernera Centralne banke u svakom konkretnom slučaju, zavisno od troškova koje je Centralna banka imala u postupku analize.

(2) Ukoliko se procijeni da će troškovi analize prelaziti iznos nominalne vrijednosti oštećenog novca podnesenog na analizu, složena analiza se neće obaviti, a novac iz stava (1) ovog člana će biti povučen bez nadoknade podnositoci.

Član 12.

(Zamjena novčanica i kovanog novca KM koje su povučene iz opticaja)

(1) Novčanice i kovani novac koji se povlače iz opticaja, mogu se koristiti u gotovinskom platnom prometu do datuma kada prestaju biti zakonito sredstvo plaćanja.

(2) Novčanice i kovani novac KM koji su povučeni iz opticaja i prestali biti zakonito sredstvo plaćanja, zamjenjuju se novčanicama i kovanim novcem KM koji predstavlja zakonito sredstvo plaćanja, prikladnim za opticaj.

(3) Nakon datuma od kojeg novčanice i kovani novac iz ovog člana prestanu biti zakonito sredstvo plaćanja za gotovinski promet, njihovu zamjenu od fizičkih i pravnih lica obavljaju komercijalne banke, u punom iznosu, bez naknade i u roku koji se odredi aktom Centralne banke.

(4) Centralna banka preuzima novčanice i kovani novac iz stava (3) ovog člana od komercijalnih banaka i obavlja zamjenu komercijalnim bankama sa novčanicama i kovanim novcem koji je prikladan za opticaj, u punom iznosu i bez naknade.

(5) Nakon isteka roka za zamjenu u komercijalnim bankama, zamjena novčanica i kovanog novca koji je povučen iz opticaja se vrši u Centralnoj banci, u roku koji odredi Centralna banka.

(6) U periodu od donošenja odluke Centralne banke kojom se za određene apoene novčanica i kovanog novca određuje povlačenje iz opticaja, Centralna banka i komercijalne banke interno, prilikom obrade novčanica i kovanog novca, odvajaju novčanice i kovani novac koji se povlači iz opticaja i ne vraćaju ih u isplatama u gotovinskom prometu. Nakon datuma od kojeg određene novčanice i kovani novac prestanu biti zakonito sredstvo plaćanja za gotovinski promet, komercijalnim bankama je zabranjeno da isti vraćaju u isplatama u gotovinskom prometu.

Član 13.

(Makulature novčanica i kovanog novca KM)

(1) Makulaturama novčanica i kovanog novca KM smatraju se autentični primjerici novčanica i kovanog novca KM koji su izrađeni s određenim tehničkim greškama od strane ovlaštene organizacije za izradu novčanica i kovanog novca KM i kao takvi dospjeli u opticaj.

(2) Kod makulaturnih novčanica KM nedostaci se ogledaju u nepotpunoj ili lošoj štampi, razlivenosti boja ili nedostatku predviđenih boja, izostanku oznake serije ili broja, ili nekog drugog sličnog odstupanja u odnosu na obilježja novčanice KM utvrđena propisima Centralne banke o osnovnim obilježjima novčanica.

(3) Kod primjeraka makulaturnog kovanog novca KM nedostaci se ogledaju u slabom ili potpuno ispuštenom otisku oznake apoena ili nekog drugog detalja, odstupanju od propisane veličine ili debljine kovanog novca KM i slično.

(4) Makulature novčanica i kovanog novca KM zapisnički se izuzimaju u izdvojenim trezorima Centralne banke i dostavljaju na analizu Odjeljenju trezora i izdvojenom trezoru u kojima se obavljuju poslovi vještačenja.

(5) Ukoliko se analizom utvrdi da se u konkretnom slučaju radi o makulaturama novčanica odnosno kovanog novca KM, Centralna banka obavlja zamjenu novčanicama, odnosno kovanim novcem KM podobnim za opticaj, u punom iznosu i bez naknade.

Član 14.

(Novčanice i kovani novac KM oštećeni s namjerom)

Ukoliko Centralna banka ima dokaz, saznanje ili opravdan razlog da vjeruje da su novčanice KM ili kovani novac KM namjerno oštećeni, takav novac će biti povučen iz opticaja bez nadoknade podnosiocu.

Član 15.

(Oštećene novčanice efektivnog stranog novca)

(1) Centralna banka ne obavlja zamjenu oštećenih novčanica efektivnog stranog novca.

(2) Oštećenim novčanicama efektivnog stranog novca, smatraju se:

- a) novčanice koje su dugo u opticaju i uslijed čestog korištenja su dotrajale, s tim da su zaštitni elementi i obilježja autentičnosti vidljivi i mogu se provjeriti,
- b) novčanice zalijepljene ljepilom ili cijele novčanice nacijskoj jeziku ili pocijepane na dva ili više dijelova, čiji su dijelovi ljepilom ili ljepljivom trakom sastavljeni u jednu novčanicu i pri tome se može utvrditi da svi dijelovi pripadaju istoj novčanici,
- c) novčanice ispisane ili iscrtane, polivene bojom ili tekućinom koja na novčanicama ostavlja trag i nagorene novčanice,
- d) novčanice koje nisu cijele odnosno novčanice kojima nedostaje dio.

(3) Ukoliko se prilikom predaje Centralnoj banci novčanica efektivnog stranog novca od strane komercijalne banke u postupku kontrole, prerade i brojanja u Centralnoj banci, u pologu

novčanica efektivnog stranog novca koji je podoban za opticaj pronađu oštećene novčanice efektivnog stranog novca, takve će novčanice biti vraćene komercijalnoj banci u skladu s propisom Centralne banke kojim je utvrđen postupak predaje/preuzimanja gotovog novca u trezorima Centralne banke.

(4) Zamjenu oštećenog efektivnog stranog novca obavljaju centralne banke, odnosno emisione banke zemalja koje su izdale efektivni strani novac.

Član 16.

(Interni propisi)

Organizacioni oblik Centralnog ureda Centralne banke za poslove računovodstva i finansija propisat će način knjigovodstvenog evidentiranja transakcija iz ove odluke.

Član 17.

(Obrasci)

Prilog ove odluke je ***Obrazac*** “Zahtjev za zamjenu oštećenog novca u KM”, koji čini njen sastavni dio.

Član 18.

(Stupanje na snagu i objavljivanje)

- (1) Ova odluka stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom glasniku BiH”.
- (2) Ova odluka će se objaviti i u “Službenim novinama Federacije BiH”, “Službenom glasniku Republike Srpske” i “Službenom glasniku Brčko distrikta BiH”.

Član 19.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove odluke prestaje da važi Odluka o postupanju s novčanicama i kovanim novcem konvertibilne marke koji je nepodoban za opticaj i oštećenim novčanicama efektivnog stranog novca (“Službeni glasnik BiH”, br. 17/17).

Broj: UV- /24
Sarajevo, 29.11.2024. godine

**Predsjedavajuća
Upravnog vijeća Centralne banke
Bosne i Hercegovine
GUVERNERKA
dr. Jasmina Selimović**

ZAHTJEV ZA ZAMJENU OŠTEĆENOGL NOVCA U KM

Oštećeni novac u KM se zamjenjuje nakon izvršene procjene oštećenja i ispunjavanja uslova za zamjenu u skladu s propisom o postupanju s novčanicama i kovanim novcem konvertibilne marke koji je neprikladan za opticaj i oštećenim novčanicama efektivnog stranog novca.

Lični dolazak:

☐ Centralni ured Centralne banke Bosne i Hercegovine Maršala Tita 25 71000 Sarajevo +387 33 278 100	☐ Glavna banka Republike Srpske Centralne banke BiH Vidovdanska 19 78 000 Banja Luka +387 51 243 600

PODACI PODNOSIOCA ZAHTJEVA:

Ime i prezime/naziv:			
Ulica i broj/sjedište:			
Poštanski broj:	Mjesto /grad:	Država:	
Datum rođenja:	Telefon:	Mobitel:	E-mail adresa:
Naziv i broj identifikacijskog dokumenta, naziv organa koji je izdao dokument i datum izdavanja na osnovu koje je utvrđen identitet podnosioca zahtjeva:			

VRSTA NOVCA: novčanica kovani novac

SPECIFIKACIJA OŠTEĆENOGL NOVCA:

APOEN					
KOMADA					
APOEN					
KOMADA					

Ukupna vrijednost:

OŠTEĆENI JE NOVAC:

a) lično vlasništvo vlasništvo osobe _____

OBJASNITI PORIJEKLO NOVCA

KAKO JE DOŠLO DO OŠTEĆENJA?

ŠTA SE DOGODILO S DIJELOVIMA KOJI NEDOSTAJU?

OPISATI VRSTU MRLJE, ONEČIŠĆENJA I DRUGOG OŠTEĆENJA NA PREDOČENOJ NOVČANICI

PRILOG

Potvrda nadležne institucije o događaju koji je izazvao oštećenje, ukoliko postoji.

Pod punom materijalnom i krivičnom odgovornošću kao podnositac zahtjeva vlastitim potpisom potvrđujem tačnost svih navedenih podataka.

Vlastitim potpisom potvrđujem da sam upoznat da Centralna banka, ukoliko utvrdi da nema osnova za zamjenu oštećenog gotovog novca KM, povlači i uništava oštećeni gotov novac koji sam podnio na zamjenu bez nadoknade.

Potpis podnosioca zahtjeva:

Zahtjev se podnosi u dva originalna primjerka, od kojih jedan zadržava Centralna banka Bosne i Hercegovine, a drugi podnositac zahtjeva kao potvrdu o predatom zahtjevu.

POPUNJAVA CENTRALNA BANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Broj protokola: _____
Datum prijema: _____

- odmah zamijenjeno
- privremeno zadržano zbog procjene

PROCJENA OŠTEĆENJA I POSTOJANJA OSNOVA ZA ZAMJENU:

- a) u potpunosti   b) djelimično   c) ne odgovara

OBRAZLOŽENJE

Potpis službenika
Centralne banke